

Chrisjan van Marissing

Boekhandel Praamstra

Gestolde actualiteit in duurzame vorm

Wij zijn blij met de aandacht die op televisie wordt gegenereerd voor boeken in programma's als DWDD, RTL Late Night en andere. Daar komen nog wel eens bestsellers uit voort of tenminste extra verkopen die ons helpen met de kost te verdienen. En minstens zo waardevol: ze maken duidelijk dat boeken van belang zijn, dat die betekenis toevoegen aan ons leven in weerwil van alle digitale ontwikkelingen en het lawaai op social media van nu. Ze maken duidelijk dat boeken nog immer een spiegel van de samenleving zijn, gestolde actualiteit in duurzame vorm. Vanuit cynische hoek hoor ik ook wel eens dat DWDD staat voor De Waan van De Dag, die dan een dag later wordt ingewisseld voor de nog nieuwere Waan. Ook dat is de realiteit van onze hyperinformatiemaatschappij en de voeding van de koorts om maar vooral niets te willen missen.

Hoe dat ook zij, de snelheid van komen en gaan van hypes heeft ons er mede toe gebracht om in ons aanbod van literatuur een aparte kast in te richten met wat wij noemen 'tijdloze boeken'. Die kast is gevuld met titels van onweersproken kwaliteit, die soms al eeuwen geleden geschreven zijn, maar ook vandaag nog over het vermogen beschikken om je als lezer te betoveren. De kast bevat boeken als de Divina Commedia van Dante, Don Quichot van Cervantes, veel Russen, Dostojevski en Tolstoj natuurlijk, 19de-eeuwers, Flaubert, Stendhal, uit de 20e eeuw Thomas Mann, Marcel Proust. En ook één van mijn favorieten, een roman uit 1923: Bekentenissen van Zeno van Italo Svevo.

Een citaat uit een bespreking in Trouw uit 2005 door Rob Schouten, waarin hij uitlegt waarom 'Zeno' een van de meest gelezen en geliefde klassiekers is geworden: "Dat komt vooral door de sympathie en menselijkheid die de hoofdpersoon in het boek uitstraalt. Hij is de eerste held (of als je wilt: antiheld) in de literatuur wiens twijfels, slapheid en zelfreflectie een heel boek lang op het programma staan. Zeno Cosini vertegenwoordigt de nieuwe, 20ste-eeuwse mens, niet meer bezielde door hoge religieuze of maatschappelijke idealen of romantische dromen, maar gestuurd door scepsis en besef van eigen tekort. Zijn verhaal is opgezet als een bekentenis. Zeno bezoekt een psychiater en schildert voor hem in een aantal hoofdstukken de belangrijkste momenten uit zijn volwassen leven. Daarbij laat hij openhartig zijn zwakke kanten zien, maar hij toont ook een indringend inzicht in zijn motieven en overwegingen. Het psychoanalytische kader vormt daarbij niet meer dan een aanleiding en aan het eind geeft Zeno daar dan ook de brui aan ('De psychoanalyse kan me verder gestolen worden'). Dit is niet het verhaal van een patiënt maar van een intelligente zelfonderzoeker." Aldus de woorden van de recensent.

In mijn eigen woorden: ik heb geschaterd bij het lezen van dit boek, en doe dat weer elke keer dat ik het opnieuw ter hand neem.

Italo Svevo, *Bekentenissen van Zeno*, Uitgeverij Athenaeum, ISBN 978 90 2530 785 1, paperback € 17,50.